

1902. január

- **Születési, halálozási statisztika, 1901**

Az elmúlt évben a népmozgalmi kimutatás szerint Csabán összesen 1614-en születtek, köztük 822 fiú és 192 leány. Halva születettek 38-an, ikrek 14 esetben. Házasságot kötött 477 pár. A meghaltak száma 1035 volt, ezek közt fiúnemű 519, nőnemű 516.

- **Békéscsaba vagyona.** A vármegye legnagyobb községének vagyoni viszonyát a közgyűlésben Seiler Gyula községi számvevő olvasta be. Csaba vagyoni leltára az 1901.év végi állapot szerint: mérleg-799 196 korona 37 fillér, tiszta vagyon-62 815 korona 13 fillér évi jövedelem.

- **Hűséges cselédek jutalma.** Lélekmelengető ünnepség helyszíne volt a városháza tanácsterme január 5-én délelőtt. Százak jelenlétében adta át Sztraka György főszolgabíró Darányi Ignác földművelésügyi miniszter jutalmát, a díszokleveleket és vele 100-100 aranykoronát Kovács György és Hrabovszki Pál mezőgazdasági cselédeknek. A jutalmazottak 50, illetve 40 évet meghaladó időn át hűséggel, becsülettel és szorgalommal szolgáltak egy és ugyanazon családot. Az ünnepélyen részt vett Seiler Endre főszolgabíró és Zsíros András csabai bíró.

- **Nyugalmazott 48-as honvédtisztek.** Az 1848-1849-es honvédeket nyugdíjazó bizottság január 1-től kezdődően nyugdíjazta: Bajczai Beliczey Rezső honvédszázados csabai lakost, évente 624 koronával. A 48-as honvédtisztek közül Zlinszky István, Fikker Lipót és Sztraka György kapott ilyen összegű nyugdíjat. A honvédtisztek nemes szándékkal a nyugdíjösszeget a megyében élő szegény honvéd bajtársaik segélyezésére ajánlották fel.

- **Csabai és megyei nyomdászok farsangi estélye.** A csabai színházban és a Vigadóban január végén tartották farsangi rendezvényüket Csaba és a megye nyomdászhai. A színvonalas művészi műsor és hangverseny után 11 órakor 40 páros négyesével kezdődött a farsangi multság a Vigadóban. A nyomdászok estélyén részt vettek Fábry Sándor alispán és neje, Kiss László vármegyei jegyző mellett Csaba előkelőségei, a nyomdatulajdonosok és nyomdászok nagy számban. A szervezés munkáját Szihelszky József, a Corvina nyomda tulajdonosa végezte. A farsangi estély bevételét a megyei szanatórium egyesület alapja javára adták át.

- **Csaba egészségügye.** Leginkább a légzőszervek bántalmai voltak túlsúlyban az év első hónapjában. Tüdőgümőkórban, tüdőgyulladásban és egyéb tüdőbetegségben 57 csabai lakos halt meg. A januári születések száma 147, fiú 69, leány 78. Meghaltak összesen 127-en, fiúnemű 69, nőnemű 58.

1902. február

- **Egyesztendei építkezés Csabán.** Az elmúlt évek válságos gazdasági viszonyai kedvezőtlenül befolyásolták az elmúlt évi építési kedvet. A kimutatás szerint Csabán az 1901. évben 50, Erzsébethelyen 4 épület épült. A házak közül 14 téglából, 15 vegyes anyagból, 20 vályogból, 4 vert földből, 1 fából készült.
- **Rendkívüli közgyűlés.** Csaba község képviselő-testülete február 6-án rendkívüli közgyűlést tartott az ügyben, hogy dr. Lukács György vármegyei főispán leiratot küldött a közgyűléshez. A főispán kérte a községet, hogy a Békéscsabán létesítendő cukorgyár ügyében milyen áldozatot és hozzájárulást hajlandó tenni. Csaba község képviselő-testülete úgy döntött, hogy a gyár létesítéséhez ingyen telket ad, s azon kívül messzebbmenő áldozatokra is hajlandó. Korosy László első jegyzővel a szakértők megtekintették a Pollner-gát mellett, az öntözött rét és a gyulai vasút között, a Kastély szőlők mentén fekvő mintegy 50 holdnyi területet, mely szükség esetén még 20 holddal bővíthető. A területet a szakértők alkalmasnak találták arra, hogy a leendő cukorgyár helyszíne legyen.
- **Damjanich János özvegyének ajándéka.** A magyar szabadságharc legsikeresebb tábornokának, nemzetünk dicső vértanújának, Damjanich Jánosnak 82 éves özvegye férje és saját arcképét, egy kerekas rokkát, valamint egy varróasztalkát és maga által készített lentörölközőt ajándékozott a csabai múzeumnak.
- **A csabai múzeum könyvgyarapodása.** A múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősege a Bécsi Képes Krónika 1967. évi kiadását adományozta a Békéscsabai Múzeum egyesület könyvtárának. A kiválóan díszes kiállítású mű az egyleti könyvtár legértékesebb könyveinek egyikét képezi.
- **Lelketlen anya.** Orvos Zsófia 21 éves leányának szerelmi viszony a volt egy csabai legénnyel, mely nem maradt következmények nélkül. A múlt héten a golya egy kisbabát hozott neki. Orvos Zsófia, hogy elrejtse szégyenét, az ártatlan kisdedit elásta az istálló földjébe, amíg a házbeliiek távol voltak. A lelketlen anyát a rendőrség letartóztatta.
- **Az iparosok farsangi bálja.** A csabai kőművesek és ácssegédek önképző egylete a Fehér Bárány fogadóban, az Iparos Olvasókör a Vigadó összes termében vígan bálózott. A Vigadóban nyolcvan négyest táncoló pár nyitótáncában gyönyörködhetek a vendégek.
- **Csaba egészségügye.** Az elmúlt hónapokban a közegészségügyi viszonyok kielégítőek voltak. A születések száma 18-cal múlta felül az elhaltakét, január hónaphoz mérten a halálozás 27-tel volt kevesebb. A ragályos betegségekben 11 halálozás volt. Csabán összesen 118-an születtek, ebből 57 fiú és 61 leány. Halva született 2, törvénytelen 4, ikrek 1 esetben. Házasságot 24 pár kötött. A meghaltak száma 100 volt, 56 fiúnemű és 44 nőnemű.

1902. március

- **Zsilinszky Mihály a királynál.** Csaba országgyűlési képviselőjét a hónap első napjaiban kihallgatáson fogadta a király. Ez alkalommal köszönte meg képviselőnk a felségnek a Rudolf-gimnázium iránt tanúsított jóindulatát. A király ugyanis a gimnázium múzeuma részére több tárgyat ajándékozott örök letétképpen a boldogult Rudolf trónörökös ereklyéi közül.
- **Csaba lakosainak névjegyzéke.** Figyelemre méltó munkát végzett Monszpart István, a község árvaszékének tevékeny tisztviselője, amikor Csaba lakosainak névjegyzékét a legújabb összeírás adatai alapján kis füzetben kinyomtatta. A kiadvány a szerzőnél 6 korona árban volt kapható.
- **Rosenthal Ignác jubileuma.** A Békéscsabai Ipartestület a városházán, díszközgyűlésen köszöntötte Rosenthal Ignác elnököt az alkalomból, hogy 10 éve áll az ipartestület élén. Áchim János ipartestületi jegyző köszöntötte az ünnepeltet, ismertetve munkásságát és kiemelkedő érdemeit. Rosenthal Ignác meghatott szavakkal mondott köszönetet az iparos társadalomnak az ünnepi méltatásért.
- **Csabai díszmagyar.** A békéscsabai szabóipart fejlődését és magas színvonalát reprezentálja egy szép díszmagyar, amely ajándék céljából készült. A gyönyörű ruha minden része, a kucsmától a csizmaig. Löwy Jakab L. cégét és Könyves T. Kálmán szabászatát dicséri. Az iparosok e díszmagyart ajándékozták Rosenthal Ignác elnöknek jubileuma alkalmából.
- **Szalkay színtársulata Csabán.** Március végén, húsvétkor kezdi meg a Szalkay-színtársulat első csabai évadját a színházban. A járókelők a színház melletti Gencsi kirakatnál megállva kíváncsian ismerkednek az új színtársulat fotóival. Jezerniczki Sárka, Sárosy Paula, Ráthonyi Stefánna, Kornai Margit, Cserey Irma, Keleti Juliska, Baracsi Rózsika, Bakó László, Csőregh Jenő, Rajz Ödön, Deéri Béla, Horváth Kálmán, Virágh Ferenc mosolygós képei előhírnökei a csabai színi szezonnak.
- **Őskori lelet Csabán.** Kliment János kubikus munkás Hrabovszki Mihály fényesi szőlőjében, rigólirozás közben a föld mélyében, mintegy 70 cm.-nyire a felszíntől, egy teljesen ép állapotban lévő rézkorszakbeli vörösréz csákányra akadt, s azt a csabai múzeumnak ajándékozta. A követendő szép példát ajánljuk az összes csabai és vármegyebeli földmunkások figyelmébe.
- **Községi közgyűlés.** Csaba képviselő-testülete rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen elsősorban a községi árvapénztár 1901. évi zárszámadását állapították meg a következő mérleggel: az árvapénztár követelése 667 020 korona 30 fillér, fedezete 755 806 korona 38 fillér, maradvány 88 786 korona 8 fillér, tartalékalap 87 957 korona 60 fillér. Ezután a közgyűlés a Zöldfa vendéglő építésére beadott ajánlatokról döntött: mint legelőnyösebbet Molnár János és Lipták János 16,3% árengedményű ajánlatát fogadták el. A közgyűlésen egyébként alig láttunk tíz képviselőt –jegyzik meg a krónika.
- **Csaba egészségügye.** Március hónapban a közegészségügyi viszonyok kielégítőek voltak. A születések száma 35-tel múlta felül az elhaltakét. Az előző hónaphoz hasonlítva a szaporodás 17-tel volt több. Összesen 136-an születtek: fiú 76, leány 60; halva született 2 gyermek. Házasságot kötött 14 pár. A meghaltak száma 101, fiúnemű 55, nőnemű 46.

1902. április

- **Új állami elemi iskola.** A csabai állami, emeletes fiú és leány elemi iskola építésére lejárt az ajánlatok beadási határideje. Öt pályázat érkezett. A tanács Áchim László és társai 85 ezer koronás építési ajánlatát fogja javasolni a közgyűlésnek. Az iskola az Okos (ma Irányi) utcában, a Bagyinka- Szaszák féle telken fog felépülni. Csabán ezzel egyel növekedni fog a monumentális középületek száma.(A 100 éve felépült iskolaépület ma a 2. Számú Általános Iskola része).
- **Csaba díszpolgárai.** Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi minisztert és Zsilinszky Mihály államtitkárt a község díszpolgárává választották. A megválasztottakkal távirati úton közölték a testületi döntést. Úgy a miniszter, mint az államtitkár sürgőnyileg és levélben köszönte meg a megtisztelő címet.
- **Széchenyi liget.** A Széchenyi liget, a csabaiak büszkesége, a poros Alföldnek messze környéken híres díszé és ékessége, így tavasz nyíltával, amikor a természet fákon, cserjéken, és bokrokon zöldellő rügyet fakaszt, mindnyájunkban öröm érzetét ébreszti. A téli, hosszú várakozás után végre a pompás liget üdítő légkörét szívhatjuk. Lischka Lipót, a város ambíciótus kertésze, munkások seregével kora reggeltől késő estig nagy buzgalommal fáradozik, hogy a liget útjait rendbe hozza, a tereket, fák aljait az őszi levélhulladéktól megtisztítsa, hogy amikor fű , fa , virág, a kikelet hívó szavára új pompát tesz magára ,a növényzet méltó környezetben találja magát. A kertészeti bizottság a napokban tekintette meg a lázasan haladó munkát, s a szüksége rendezésekhez megadta a kellő utasításokat. A bizottság ugyanakkor felhatalmazást adott Áchim Gusztáv mérnöknek és Sailer Gyula gazdasági intézőnek, hogy a kert öntözésére alkalmas vízvezeték felállítása ügyében tanulmányokat folytasson, s javaslatát mihamarabb terjessze elő. A vízvezeték kérdése már tényleg elodázhatalan, mert a rekkenő nyár perzselő hősége nagy pusztítást visz véghez a liget növényzetében.
- **A nagytemplom új orgonája.** A Szuheni és Társa, szegedi magyar iparosok a napokban fejezték be a templom új orgonájának építését , szerelését. Az egyháztanács a maga nemében páratlan alkotás szakértői vizsgálatára meghívta Izsák Lajost, a budapesti, Kerepesi úti ág. Ev. Templom főorgonistáját és több orgonista szakértőt, akik igen nagy elismeréssel szóltak az elkészült orgonáról. Kijelentették, hogy a csabai orgonánál lehet nagyobb az országban, de jobb nem.
- **Képviselő- választók névjegyzéke.** A csabai képviselő- választók összeírására kiküldött bizottság befejezte munkálkodását, s az összeállított névjegyzéket beterjesztette a központi választmányhoz. Az 1903. évre szóló választók névjegyzékébe 206 szavazót vettek fel újonnan, és 190 régit töröltek. Eddig Csabán 2421 polgárnak volt szavazati joga, s ezután 2447-en, vagyis 26-tal többen választhatnak majd községi képviselőt.
- **Csaba egészségügye.** Április hónapban a közegészségügyi viszonyok kielégítőek voltak. A szülöttek száma 27-tel haladta meg az elhaltakét. Ragályos betegségek nem uralkodtak. A legtöbb halálozás a légzőszervek bántalmi következtében történt. Születtek összesen 132-en, fiú 68, leány 64. Halva született 3, törvénytelen 4, ikrek 2 esetben. Meghaltak összesen 105-en, fiúnemű 55, nőnemű 50.

1902. május

- **Az első ipari sztrájk Csabán.** Az ács- és kőműves segédek közül 110-en kezdtek sztrájkba, május elején. A munkások követelése: a munkaidő reggel 6-tól este 7 óráig tartson, szombaton 6 óráig. Napibér helyett órabért fizessenek, óránként 32 fillért, vakolási és díszítő munkáért 36 fillért. A fizetés minden héten szombaton este 6 órakor történjen. A mesterek felhívást intéztek a munkásokhoz, hogy álljanak munkába, és akkor teljesítik követeléseiket. Egy hétig tartott a legelső csabai sztrájk, majd békésen, mindkét fél nyugodt megegyezésével ért véget.
- **Csabai fásítás.** Száz évvel ezelőtt a képviselő-testület fontosnak tartotta a község fásítását. Az év tavaszán 156 ezer facsemetét helyeztek el és neveltek faiskolában. Csabán összesen 239 darab eper-, akác-, nyár-, fenyő-, és tölgyfát ültettek ki a község utcáin, terein.
- **A telefon terjedése.** A nagyváradi postaigazgatóság legújabb telefonhálózata névsorában, a megyében 260 előfizetőt tartottak nyilván. A telefon-előfizetők száma a megye nagyobb községeiben: Orosháza 46, Csaba 45, Gyula 44, Szarvas 30, Békés 6.
- **A Gyulai úti kőhíd átépítése.** Rég óhajtott kívánsága teljesül hamarosan a csabai közönségnek: megtörténik az Élővíz-csatornán át a Széchenyi utcáról a Gyulai útra vezető kőhíd átalakítása. A legforgalmasabb utak egyikén szolgál a közlekedés lebonyolítására az épülő híd. Kora tavasztól késő őszig rajta keresztül jár a tehéncsorda a felsővégi legelőre. Országos és heti piac alkalmával a kocsiknak, az állatoknak és a gyalogosoknak egész serege jár a hídon keresztül.
- **Iskolaépítők bokréta ünnepélye.** Az Irányi utcai elemi iskola építői befejezték a falazási munkát, és ez alkalomból az előjáróság május 24-én bokrétaünnepélyt rendezett, s a munkásokat a régi hagyomány szerint megvendégelte. Az építkezést Kiszely és Hugyecz társvállalkozók napról napra 112 munkással végzik.
- **Meglincselt csabai munkás.** Amerikából érkezett levél mondja el, hogy Hojcska János csabai illetőségű munkást, aki régen vándorolt az Újvilágba, meglincselték. Valószínűleg valami bűncselekmény elkövetésével keltette fel ennyire a jenki figyelmét a boldogság reményében a „Nagyvizen túlra”hajózott csabai ember.
- **Csaba egészségügye.** Május hónapban a közegészségügyi viszonyok kedvezőek voltak: a születettek száma 32-vel múlta felül az elhaltakét, az előző hónaphoz hasonlítva a halálozás 12-vel volt kevesebb. A születettek száma összesen 125 volt, köztük 65 fiú, 6 leány, halva született 6 gyermek. Házasságot kötött: 25 pár. Meghalt összesen 93 ember, fiúnemű 41, nőnemű 52.

1902. június

- **Küldöttség Csaba díszpolgárainál.** Csaba község hálás közönsége- pártállásra való tekintet nélkül- nem késett dr. Wlassics Gyula és dr. Zsilinszky Mihály munkássága iránti elismerését abban kinyilvánítani, hogy őket egyhangúlag lelkesedéssel a község díszpolgáraivá választották . A díszpolgári oklevelet művészi ízléssel a pesti Posner nyomda- és műintézet készítette. A díszoklevelet küldöttség vitte Budapestre, melyet Wlassics kultuszminiszter fogadott. Hangsúlyozta, hogy céltudatosan fejlődő városok nélkül nemzeti kultúra nem terjeszkedhet. Ezután Zsilinszky Mihály államtitkárnál tisztelgett a deputáció, ahol Korosy László volt a küldöttség szónoka. Az államtitkár köszönetet mondott a város közönségének, ígérte, hogy a jövőben azért tevékenykedik, hogy Csaba gazdasági, kulturális központtá váljon.
- **Új telefonállomás Erzsébethelynek .** A nagyváradi posta és távirati igazgatóság értesítette a vármegye közigazgatását, hogy Békéscsaba-Erzsébethelynek a törvényes hálózatba leendő bekapcsolása akadályokba nem ütközik, amennyiben 66 darab oszlop és 180 korona, rendelkezésre áll.
- **Megnyílt a tejszövetkezet.** Egy évvel később, mint tervezve volt, megnyílt Csabán a Széchenyi utcában a tejszövetkezet. A tejfeldolgozó berendezés naponta 4000 liter tejet képes feldolgozni. A szövetkezetnek eddig 200 tehén tejét jelentették be. A szövetkezet a tejtermékeket igen jutányos áron árusítja.
- **Egy csabai ifjú országos rekordja.** Sailer Gyula egyetemi polgár, mint a budapesti egyetemi atlétikai klub tagja, a nemzetközi atlétikai versenyen gerelyvetésben első díjat nyert, 3712 cm távolságú dobásával országos rekordot ért el.
- **Mozgófényképek a ligeti pavilonban.** Benkő M. tanár érdekes látványossággal lepi meg Csaba lakóit, a ligeti pavilonban ugyanis bemutatja az Edison –féle villanyos mozgóképeit, melyekkel Európa összes nagyobb városában óriási sikert ért el. Mozgófényképeinek alakjai életnagyságban jelennek meg a színen, a vetítést villannyal hajtott gépezet eszközli, mely 3000 gyertya fényét képes szolgáltatni. A képeket egy 300 négyszöglábnyi vászonra vetíti, majd villanyos szerpentintánc következik Belle Rozé bécsi szerpentintáncosnő által. A szerpentintáncosnő 500 méteres bőségű ruhája a 24 vetített színsugarban rendkívüli látványosságot mutat. A szerpentintánc igen veszélyes-nevezett táncosnő is üvegszemmel bír-, ezért az előadó az újkori találmányok minden vívmányával övezi magát.
- **Csaba egészségügye.** Június hónapban a közegészségügyi viszonyok kedvezőek voltak, a szülöttek száma 47-tel múlta fölül az elhaltakét. Szórványosan fordult elő ragályos betegség. Született összesen 138 fiú, és 62 leány. Halva született 2, ikrek 3 esetben. Házasságot kötött 14 pár.

1902. július

- **A Csabai Állami Polgári Fiúiskola első éve.** A közoktatásügyi miniszter a múlt év szeptemberében nyitotta meg az iskolát a Munkácsy utcában. Az iskola kiadott értesítője az első évről számol be. Az induló iskolának összesen 36 tanulója kezdte meg és fejezte be az első osztályt. A tanulók közt evangélikus vallású 13, római katolikus 3, izraelita 13, tót 7. Magyar anyanyelvű tanuló 27, német 2, tót 7. A tanítási eredmény megfelelő volt.
- **Rendőrfőbiztos-választás.** Az 1902.évi rendőrfőbiztos-választáson jelöltként indultak: Kovács Marcell pécskai rendőrfőbiztos, Hrabovszky Pál csabai községi írnok, okleveles jegyző, Bobros Samu, szarvasi írnok, okleveles jegyző és Barna Lajos csendőrmester. A felkiáltásokban a Kovács és Hrabovszky nevek hangzottak el a legerősebben. Az elnöklő Sztraka főszolgabíró elrendelte a felállással való szavazást. 26 szavazattal Hrabovszky Pál lett Csaba első rendőrfőbiztosa abszolút többséggel.
- **A legnagyobb selyemgubó-tenyésztő község.** Békéscsaba a legnagyobb selyemgubó-tenyésztő községek közé tartozik. Az 1900. évben átlag 25 koronát keresett egy tenyésztő, a rákövetkező év nem volt olyan sikeres, aminek nagyrészt a csekély eperfa telepítés volt az oka. Örömteli az a hír, hogy Csabán kívül alig van más község, ahol az elmúlt években annyi fiatal eperfacsemetét ültettek ki. Pár év múlva meg esz ennek a gubómenyiség növekedésében a pozitív eredménye. Csabán az 1901-ben felállított gubóbeváltó állomás 6660 kg beváltott gubómenyiség után 12 661 korona árat fizettet ki.
- **Csaba egészségügye.** Július hónapban a közegészségügyi viszonyok kedvezőek voltak, a szülöttek száma 39-cel múlta fölül az elhaltakét. Ragályos betegségekben két halálozási eset fordult elő. Született összesen 127 gyerek, 69 fiú és 58 leány. Halva született 3, ikrek 3 esetben. Házasságot kötött 6 pár. Meghalt összesen 88, fiúnemű 41, nőnemű 47.

1902.augusztus

- **Az Eötvös-kollégium csabai tagja.** A vallás és közoktatási miniszter a báró Eötvös József kollégiumban megürült helyekre 69 jeles pályázó közül ez évben tizenegyet vett fel. Ezek között van a csabai Rudolf-főgimnázium jelesen végzett, csabai születésű növendéke: Szolár Ferenc.
- **A csabai Kossuth ünnepély előkészületei.** Az egész nemzet szívét dobogásba hozza Kossuth Lajos neve, s mindenki felbuzdul, midőn az ő emlékének ünnepléséről van szó. Békéscsaba is megkezdte az előkészületeket, hogy méltóképpen megünnepelhesse a magyar haza atyjának századik születésnapját. A Kossuth-ünnep végrehajtó bizottsága több ülés után döntött az ünnepség időpontjáról. A Kossuth-ünnepség szeptember 18-án este kezdődik és másnap reggel 6 órától az esti órákig több helyen folytatódik.
- **Egy csabai dalszerző sikere.** A kassai kereskedő ifjak társulatának dalköre hangversenyt rendezett, nagy és előkelő közönség előtt. A kassai napok dicsérik a dalkör szabatos énekét, és különösen kiemelik az előadott dalok közül Galli János csabai tanító és az iparos dalkör karnagya által szerzett új férfi-négyest, „A beteg lány” címűt, mely érzés teljes mű az est slágere.
- **Csabaiak Békés megye legtöbb adót fizetői között.** A Békés Megyei Közlöny újságban nyilvánosságra hozott, Békés megye legjelentősebb összegű 238 adófizetője között a 22.,25., és 30. helyen szerepeltek báró Inkey István 6669,38 koronával, Szalay István 5635,30 koronával és Beliczey Géza 4392,92 koronával.
- **Csaba egészségügye.** Augusztus hónapban a közegészségügyi viszonyok kedvezőtlenebbek voltak a július havinál. Az elhaltak száma 56-tal volt több,a születések száma 12-vel. A születések száma így 156 volt, fiú 72, leány 84. Házasult 10 pár. Meghalt 144, fiúnemű 71, nőnemű 73. A legtöbben (13-an) tüdőgümőkórban, aggkori végegyengülésben pedig 8-an haltak meg.

1902. szeptember

- **Gyűjtés a Kossuth-szoborra.** A Kossuth centenáriumi ünnepség szervezésekor egyre erőteljesebben hangzott el, hogy Békéscsabán is legyen Kossuth- szobor. Az e célból megalakult Kossuth- szobor gyűjtőbizottság első ülését szeptember 28-án tartotta csabai Casino társalgótermében. A 40 tagú bizottság élén dr. Rell Lajos, dr. Pándy István társelnökök és Áchim F. Tamás pénztárnok álltak. A gyűjtőbizottság íveket adott ki az adományok jegyzésére. Az ívek felhívást közöltek Balás Ádám tollából. A felhívás befejező sorai: „...Ne legyen senki a városban, aki tehetsége szerint ne venne részt a közadakozásban. Filléreinkből teremtsük meg a Kossuth-szobor anyagát, hálánkból, lelkesedésünkből pedig öntsünk életet a szoborba, hogy hirdesse nekünk s késő utódainknak, miképpen kell élni, szeretni a hazát, s munkálkodni érte, hogy megvalósuljon szíveink vágya, az Ige az Eszme! „ A bizottsághoz beérkezett az első pénzadomány, 67 korona. Ezt a Fiume kávéház és vendéglő főpincérei, Takács Mihály, Marincs János és több mint húsz kartársuk adta össze és küldte el –mint első alapot-a bizottságnak a Kossuth-szoborra.

1902. október

- **A huszonegy éve alakult Csabai Nőegylet most tartotta közgyűlését.** A nőegylet nemcsak a szegény, beteg és munkaképtelen családanyákat segíyezi, de a szegény iskolás gyermekeket is ruházza, télen pedig meleg étellel látja el anyagi erejétől és a nagyközönség igényeitől függően. Beliczey Rezsőné elnök beszámolót tartott az elmúlt esztendőről. Ismertette a taglétszámot: 266 tagot számlál a nőegylet, közülük 61 alapító, 202 rendes tag és 3 pártoló. Az elmúlt évben 25335 korona összegből gazdálkodtak. Varságh Béla titkár részletesen szólt beszédében a Csabai Nőegylet 21 éves tevékenységéről.
- **A reformáció emléknapja.** A Rudolf-főgimnázium tornacsarnokában tartották a reformáció emléknapját. Az ünnepség műsorát az iskola diákjai adták. Zsilinszky Endre és Sipos A. vallásos költeményeket szavaltak. Az énekkar Galli János vezetésével szépen énekelt. Az ünnepi szónok, dr. Daxer György vallástanár nagy felkészültséggel, meggyőző protestáns felfogással fejtegette Luther Márton és Rotterdami Erasmus szerepét.
- **Közgyűlés Csabán.** A csabai községi képviselő-testület októberi rendes ülésén több fontos ügyet tárgyaltak a városatyák, jelentéseket az adóbehajtásról, a kórház és a szegények helyzetéről. Vizsgálták az árvaszéki költségfelhasználást. Tudomásul vették a negyedik kéményseprési csabai terület megalakítását. Elfogadták a Rudolf-főgimnázium számadását, költségvetését. Több csabai személy különböző ügyeiben döntöttek.
- **Csaba egészségügye.** Az elmúlt hónapban a közegészségügyi viszonyok kedvezőek voltak. Az újszülöttek száma 51-gyel múlta felül az elhaltakét. A halottak száma kettővel volt kevesebb, mint az előző hónapban. Született összesen 164, fiú 82, leány 82, halva született 6, ikrek 2 esetben. Házasult 32 pár. Meghalt összesen 113, fiúnemű 55, nőnemű 48.

1902.november-december

- **Iskolaátadás.** Békéscsaba község képviselő-testülete a 12 osztályú teljes állami elemi iskola céljaira monumentális középületet emelt. A nemesen egyszerű, hatalmas épület, melyet Áchim Gusztáv közösségi mérnök tervezett, az Okos (ma Irányi) utcában már régen készen áll; az építő vállalkozók (Kiszely, Hugyec, Áchim) derekas munkát végeztek, hogy az új tanévvel kezdődőleg a tanítás akadályokba ne ütközzék. Szeptember első felében vonult új otthonába az állami fiú- és leányiskola, s az előjáróság az iskolai gondnokságnak bejelentette, hogy a kész épületet most már formailag is át kívánja adni az államnak. Ez az átadás november 3-án, hétfőn délután történt meg az új épület igazgatósági termében. Városunkban időzött a vármegyei alispán, Fábrý Sándor dr. kir. tanácsos is, megtekintette az új iskolát, s a tapasztalatok feletti megelégedésének adott kifejezést.
- **Beliczey Rezső** 32 képviselőtársa nevében indítványt nyújtott be a község képviselő-testületéhez. Kérte a testületet, hogy Kossuth Lajosnak, mint Békéscsaba megdicsőült díszpolgárának a szobra felállításához összegyűlt pénzalapot Csaba képviselő-testülete méltó összeggel támogassa.
- **Kristóffy Károly** községi esküdt, nyugalmazott 48-as honvéd nyugdíját (72 korona) adományozta a Kossuth-szobor felépítésére.
- **Csaba egészségügye.** November hónapban a közegészségügyi viszonyok kielégítőek voltak. Az előző hónaphoz viszonyítva 13-al kevesebben haltak meg. A születettek száma 136, fiú 64, leány 72. Halva született 7, ikrek 1 esetben, a meghaltak száma 100, ebből fiúnemű 40, nőnemű 60.
- **Tanítógyűlés Csabán.** Az állami iskolák megyéből érkezett tanítói Láng Gusztáv elnökle alatt gyűlést tartottak Csabán, amelyen az állami tanítók fizetésének egységes rendezését kérték a közoktatásügyi kormányzattól. A gyűlésen elhangzott, hogy az óvónők mozgalmi lépéseket tesz egy egyesület létrehozására.
- **Megfagyott ember.** A nagy hideg áldozata lett a csabai határban Ralita Mátyás 63 éves gyolcsos, akit félig megfagyva találtak. Beszállították a kórházba, ahol rövid idő múlva meghalt.
- **Az év utolsó közgyűlése.** A díszterem szinte kongott az ürességtől, lévén, hogy kilenc képviselő volt benne a megnyitásakor. A gyér megjelenésnek a hideg és a nagy hó volt az oka. A közgyűlés napirendjén az adóbehajtás, a pénztárak vizsgálata, a kórház és a szegényház ügye szerepelt. A közgyűlés 500 koronát bocsát az előjáróságnak arra, hogy azt a szegények között kiosssa. Ezen túlmenően 200 koronát ad a pékeknek, hogy kenyeret juttassanak a szegények ellátására.